

Datum 2025-10-06

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A374.455/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L5@regeringskansliet.se

Er referens Ju2025/01317

En straffreform (SOU 2025:66)

Sammanfattning

Polismyndigheten anser att förslagen i betänkandet är omfattande och kommer ha stor inverkan på Polismyndighetens verksamhet, antingen direkt eller indirekt. Polismyndigheten ser positivt på det helhetsgrepp som utredningen tagit över straffvärdes- och påföljdsfrågorna.

Polismyndigheten ställer sig genomgående positiv till de huvudförslag som utredningen lämnar och föredrar dem framför de alternativa förslagen. Detta gäller delarna om skärpta straff för flerbildig brottslighet, dubbla straff för brott som har samband med kriminella nätverk och en presumtion för häktning i fler fall.

Översynen av straffskalorna välkomnas av Polismyndigheten och bedöms ha positiv inverkan på brottsbekämpningen. Dock efterfrågas en höjning av minimistraffet för grovt bokföringsbrott.

Gällande förslagens påverkan på möjligheten till förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse menar Polismyndigheten att effekterna är svåra att förutse och att frågan behöver utredas vidare för att säkerställa en effektiv brottsbekämpning.

Polismyndighetens synpunkter

Övergripande synpunkter

Polismyndigheten välkomnar utredningens förslag där ett helhetsgrepp tas över både straffvärdes- och påföljdsfrågor. Polismyndigheten ser utredningen som en möjlighet till att kunna förbättra påföljdssystemets systematik i sin helhet. Om enbart vissa av utredningens förslag genomförs riskerar det leda

till svårförutsebara effekter som inte är ändamålsenliga. Polismyndigheten förordar därför att förslagen, om de genomförs, införs som en helhet.

Polismyndigheten bedömer att förslagen sammantaget kommer leda till att hemliga tvångsmedel kan användas i större utsträckning än idag. Det är något som kan få positiva effekter på brottsbekämpningen.

Förslagen i betänkandet kommer påverka Polismyndighetens verksamhet och kostnader ur flera olika aspekter som inte är självklara vid en första anblick. Utöver den inverkan förslagen kan komma att få på möjligheten till förundersökningsbegränsning, kommer en ökad möjlighet till användning av hemliga tvångsmedel exempelvis leda till ökade verkställighetskostnader och ett ökat resursbehov. Ett ökat antal personer som kan komma att utvisas på grund av brott medför också ett behov av ökade resurser. Det är svårt att exakt uppskatta hur omfattande förslagens påverkan på Polismyndigheten kommer vara vilket också berörs vidare i detta remissvar under avsnittet Konsekvenser för Polismyndigheten.

Ett påföljdssystem med villkorligt fängelse (kap. 6)

Förslagen om ett nytt påföljdssystem där påföljden bestäms utifrån brottets allvar och med ett adekvat innehåll samt en straffmätning som samtidigt syftar till att bidra till brottsoffers upprättelse, framstår enligt Polismyndigheten som väl avvägt.

Ett system med påföljdsvärd böter, villkorligt fängelse med olika tilläggssanktioner eller ovillkorligt fängelse innebär en tydligare och enklare reglering där återfall i brott och misskötsamhet leder till tydliga konsekvenser.

Översynen av straffskalorna (kap. 8)

Polismyndigheten välkomnar en översyn av straffskalorna och ställer sig positiv till de föreslagna straffskärpningarna. Mot bakgrund av de senaste årens brottsutveckling där barn involveras i den allra grävsta brottsligheten ser Polismyndigheten särskilt positivt på förslaget att skärpa maximistraffet för brottet involverande av en underårig i brottslighet.

I tillägg till de straffskärpningar som föreslås avseende de grova förmögenhetsbrotten delar Polismyndigheten vad Ekobrottsmyndigheten i sitt remissvar fört fram om att det även finns behov av att höja minimistraffet för grovt bokföringsbrott. I många fall syftar agerandet till att dölja brottslig verksamhet och det finns inte skäl att undanta grovt bokföringsbrott från den annars breda höjning av minimistraffen som föreslås beträffande grova förmögenhetsbrott.

Skärpta straff för flerfaldig brottslighet (kap. 10)

Polismyndigheten ställer sig positiv till utredningens huvudförslag om att ett samlat straffvärde vid flerfaldig brottslighet bättre ska motsvara brottslighetens sammantagna innebörd och verkningar. Förslaget bedöms enligt Polismyndigheten leda till mer proportionerliga utfall än det alternativförslag som läggs fram.

Dubbla straff för brott som har samband med kriminella nätverk (kap. 11)

Polismyndigheten ställer sig positiv till förslaget att höja straffen för brott som har samband med kriminella nätverk och anser att bestämmelsen bör utformas i enlighet med utredningens huvudförslag. En sådan bestämmelse, som innebär en höjning av straffvärdet med upp till det dubbla, möjliggör en mer nyanserad bedömning än om straffvärdet skulle höjas till det dubbla när regeln tillämpas, så som föreslås i det alternativa förslaget.

Skulle förslaget genomföras skulle dess tillämpning medföra behov av utredning om den aktuella gruppen av personer, den brottslighet som utövas av gruppen och sambandet mellan gruppens verksamhet och den aktuella gärningen. Detta kommer kräva omfattande analysarbete från olika delar av Polismyndighetens verksamhet.

En presumtion för häktning i fler fall (kap. 13)

Polismyndigheten delar utredningens bedömning att presumtionen för häktning inte bör sänkas för att omfatta brott med ett lägre minimistraff än enligt nuvarande ordning. Enligt Polismyndigheten är huvudförslaget, som framstår som väl avvägt, att föredra.

Följdändringar i den straffprocessuella lagstiftningen m.m. (avsnitt 14.4)

Förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse är verktyg som enligt Polismyndigheten är av stor betydelse för att kunna bedriva en effektiv brottsbekämpning. Utredningens förslag om att hela straffskalan ska komma till användning vid straffvärdesbedömningar och skärpta straff för flerfaldig brottslighet riskerar att leda till ett minskat utrymme att använda dessa verktyg. Exakt hur omfattande en sådan minskning kommer vara är dock, precis som utredningen konstaterar, mycket svår att förutse.

En minskad möjlighet till förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse riskerar leda till att brottsutredningar drar ut på tiden samt att färre gärningspersoner döms för brott. Polismyndigheten anser att de

brottsutredande resurserna bäst läggs på att fler personer utreds och lagförs för brott än att färre personer utreds och lagförs för fler brott.

Mot bakgrund av svårigheten att överblicka förslagets påverkan på förundersökningsbegränsning och åtalsunderlåtelse delar Polismyndigheten utredningens uppfattning att frågan behöver utredas vidare innan betänkandets förslag genomförs. Detta för att förslagen inte ska leda till önskade konsekvenser för brottsbekämpningens effektivitet.

Konsekvenser för Polismyndigheten

Mot bakgrund av att det är fråga om en omfattande reform i ett tidigt skede är det svårt för Polismyndigheten att göra en uppskattning av de ekonomiska konsekvenserna. Den av utredningen uppskattade kostnaden om 915 miljoner kronor behöver ses i ljuset av att Polismyndighetens kostnader för den brottsutredande verksamheten har ökat för varje år under den senaste tiden. Ändringarna föreslås träda i kraft år 2028, varför eventuella ökningar av kostnaderna som sker under kommande år behöver beaktas.

Yttrandet har beslutats av rättschefen Gunilla Hedwall efter föredragning av juristerna Yvonne Brandell, Johan Bladh och Hanna Sonebäck. Vid den slutliga handläggningen har juristen Ida Salomonsson deltagit. Förvaltningschefen Martin Valfridsson har informerats om yttrandet.

POLISMYNDIGHETEN

Gunilla Hedwall

Hanna Sonebäck

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetsstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli